

ნიანგონი

17

გამოცემის 57-ე წელი, (№ 1579) • სამთავარი, 1980, ზანი 20 კპპ

ნ. ლ. ლაშვილი

— ერთი ეს ვაჟბატონი გაიტყუე გარეთ და მერა მე ვიცი, რასაც ვიტყვი მგებზე!..

მეგობრული შარჟი ბ. შირცხალაშვილი

კონსტანტინე ილუზიძეს, ამ საქვეყნოდ ცნობილ კაცს ვესაუბრები. იგი იღმება, იღმება ფართოდ, მთელი სახით, თვალებით, შუბლით, იღმება თითქმის ბავშვურად, თითქმის გულუბრყვილოდ, თან უხერხულად წრიალებს სავარძელში.

- მე ვეკითხები:
- თქვენ, ბატონო კონსტანტინე, ათივე ხუთწლედის მონაწილე ბრძანდებით, არა?
  - კი, ეგრეა.
  - რომელი ხუთწლედი იყო ამათგან თქვენთვის განსაკუთრებით გამორჩეული?
  - ყველა ისე პირველი ხუთწლედი გუშინდელივით მახსოვს. მაშინ ჩემს სოფელში, მეჯვრისხევში, ვიყავი და ვმუშაობდი ახალ შექმნილ არტელში. რომელსაც „ნითელი მჭედელი“ ერქვა. სახელი მართლაც ზედგამოჭრილი გახლდათ: რკინაც ნითელი იყო, გრდემლიც და მჭედელთა სახეებიც.
  - პირველი ლენინის ორდენი როდის მიიღეთ?
  - ჰო, ე მაგის თქმას ვაპირებდი ახლა. 1941 წლის 15 ივნისს, კრემლში თვით მიხეილ კალინინმა გადმომიცა იგი. ძალიან კარგი კაცი იყო კალინინი. ალბათ იმიტომაც, რომ ჩვენს ქარხანაში მუშაობდა ადრე. საერთოდ, ორთქმავალ-ვაგონშემკეთებელ ქარხანაში (ახლა მას ელექტრო-ვაგონშემკეთებელი ჰქვია) სულ კვი ბიჭები მუშაობდნენ. მართო ისა თქვი, რომ აქ უმუშავია მაქსიმ გორკისა და სხვა გამოჩენილ ადამიანებს.
  - მერე ომი დაიწყო. ცოტაც რომ დაერჩენილიყავ მოსკოვში, ჯარისკაცობა არ ამცდებოდა. მერე ვინანე, რატომ ვიჩქარე-მეთქი, არადა, ჯანლონით სავსე კაცი ფრონტზე არ გამიშვეს, აქ გვეჭირდებო.
  - თქვენ წარმოიდგენთ ასეთ რამეს? — ზოგჯერ ერთმანეთის მიყოლებით რამდენიმე დღე-ღამე მიმუშავია შეუსვენებლივ. რაკი ომში არ გამიშვეს. აბა რა მექნა?!
  - მჭედლობა არც ისე იოლია. რატომ აირჩიეთ მაინცდამაინც ეს საქმე?
  - ბავშვობაში არც კი მიფიქრია მაგაზე. რაღაც ეშმაკად ჩვენი სოფლის სამჭედლოში შევხებუე ერთხელ. მოხუცმა მჭედელმა ამხელა, დამხელა და სრულიად მოულოდნელად ჩაქუჩი არ შემაჩერა ხელში? აი, აქ

სამხედრო

დაიპყარ და იბატონეო, სწორედ ამაზეა ნათქვამი. დაპყრობაც არის და დაპყრობაც. ალბათ ისტორიას არ ახსოვს ასე ადვილად ციხე ვინმეს დაეპყროს, როგორც ეს თელავის რაიონის სოფელ ლალისყურში მოახერხეს.

რამდენიმე წელია, გვიანფეოდალური ხანის ციხე-სიმაგრის „ბატონ-პაგრონი“ გამხდარა ლალისყურის მეცხოველეობის საბჭოთა მეურნეობის გაერთიანება, რომელსაც კარლო ჭვრიგიძე ხელმძღვანელობს. ჯერ იყო და, კურდღლის ფერმა ჰქონდათ შიგ მოწყობილი. მერე, ექვსი წელიწადი, ღორები უღრდნიდნენ გულმკერდს განაწილებ და მრავალჭირნაშულ ციხეს, რომელიც სოფლის ზღურბლზე აღმართულა და დარაჯად ედგა გაღმა-გამოდმა ხეობებსა და სოფლებს. ამ ციხის შესახებ ვახუშტი ამბობს: „თორღის ციხესთან ერთვის შგორის ხევის სხვა ხევი. მუნ არს ლალისყურის ციხე, მაგრად და ლამაზად ნაშენი“.

მწარე დღეები გამოიარა ციხემ უსულგულო პაგრონის ხელში: ჯერ ფარდულები და სხვადასხვა ულაზათო დამხმარე ნაგებობები მიაშენეს, მერე, აღმოსავლეთისა და დასავლეთის კედლებში, უზარმაზარი ხვრელები გათხარეს, ციხის მთელ სიგრძეზე გაჭრეს საკმაოდ განიერი არხი და წყალი გაუშვეს, რათა პირუტყვის უფრო „კომფორტულად“ ეცხოვრა ციხეში!..

ძველთა დაცვის მთავარი სამმართველოს დაჟინებული მოთხოვნით, მიმდინარე წლის გაზაფხულზე, ღორები

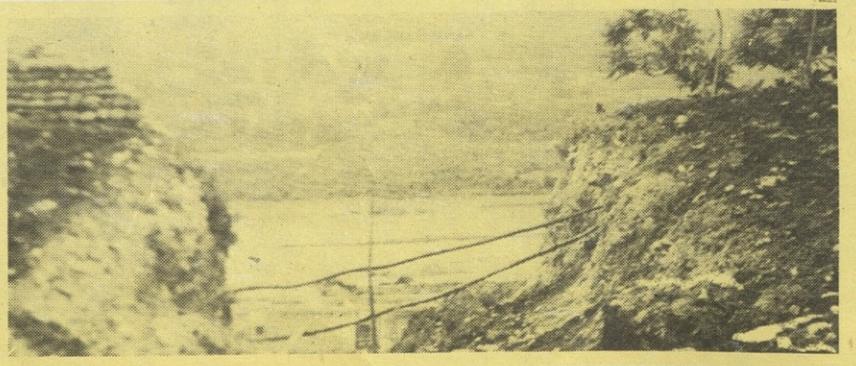
გამორეკეს ციხიდან, მაგრამ... ვაის გავყარე და უის შევეყარეო, რომ იტყვიან, ასე მოხდა: წლების მანძილზე გაპოხიერებული ციხის გერიგორია სახელდახელოდ მოასწორეს, მერე საპლანგაჟე გუთინით გადახნეს და... ახლა იქ სიმინდის ყანა ბიბინებს და გულს იგრილებს არხში მოჩუხჩუხე ანკარა წყლით.

სიმინდის უხვ მოსავალს ელის, ალბათ, ჭვრიგიძე 1,5 ჰექტარი ციხის ფართობიდან, მაგრამ ავიწყდება, რომ ციხეს პატრონი ჰყავს ძველთა დაცვის მთავარი სამმართველოს სახით და ასეთი თვითნებობა და სიჯიუგე არ გაუვა! ვინც ძეგლს არ დაიცავს, პასუხს აგებს ისტორიისა და კულტურის ძეგლთა დაცვისა და გამოყენების სახელმწიფო კანონის წინაშე!

კ. ჭვრიგიძე არც რუისპირის კოლმეურნეობის თავმჯდომარე აკაკი

გერმანიში დიდო გოლი კულტურის ძეგლების განადგურებაში: XVIII საუკუნის ციხე-სიმაგრეში პირუტყვის დაუდო ბინა და რაც მგრებმა დააკლეს, მან შეუსრულა! — ციხადელის კედლებს შიგნიდან და გარედან, თითქმის ყველა მხრიდან, მიაშენა საქონლის საზამთრო სადგომები და სხვა დამხმარე სათავსები. რამდენიმე ადგილზე (საკმაოდ დიდ ფართობზე) კედლებიც გაანგრია პირუტყვის შესარეკად და გამოსარეკად, საჭმლის ნარჩენებისა და ნაკელის გამოსაგანად!.. ასე განადგურდა ეს ისტორიული ციხე!..

ციხის შიდა გერიგორიაზე შემსვლელს დიდი სიფრთხილე მართებს, რათა მუხლამდე წუმპესა და ნაკელში არ ჩაიძიროს. ციხის ცენტრალური ნაწილისათვის მკერდი გაუპიათ და 5-6 მეტრის სიგანის ღრმა თხრილი გაუჭრიათ მთელ გადაკვეთაზე. აქედან გააქვთ ნაკელი, საჭმლის ნარჩენები და...

დაპკარო, მითხრა. მეც ავდექი და დავკარი. გავარვარებული რკინა და-
რტყმისას ჩინჩხლებს ჰყრიდა, ძალიან მომეწონა ეს. მეორედაც მივედი.
მესამედაც და, როგორც ხედავთ, ახლაც მჭედელი ვარ.

- ალბათ ძალიან იღლებით, არა?
- კი, ვიღლები, ზოგჯერ არაქათგამოცლილი მოვიდივარ შინ. ძნე-
ლია რკინასთან ჭიდილი, მით უმეტეს, ჩემს ასაკში, მაგრამ რა ვქნა,
მიყვარს ეს ოხერი, ძალიან მიყვარს! როცა უზარმაზარ რკინას სასურ-
ველ ფორმას მისცემ. ამაზე მეტი სიხარული რა უნდა იყოს?! და მე ვე-
ლოდები ამ სიხარულს ყოველდღიურად, მე ამ სიხარულით ვცოცხლობ!
- შინ რას აკეთებთ? ასე გადაღლილი თუ მიდიხართ, ცხადია, უნ-
და დაისვენოთ!
- თქვენ დასვენებას რას ეძახით?
- დაღლილი კაცი უნდა წამოწვეს და ცოტა წაიძინოს კიდეც.
- არა, მე წამოწოლისა და წაიძინების უფლება არა მაქვს: ხან შვი-
ლიშვილები შემომხეხევიან, თუ მათ გადავურჩი, გაზეთები ხომ უნდა
გადავიკითხო, ტელევიზორს ხომ უნდა ვუყურო?! ამაზე მეტი დასვენება
რა გინდათ?! მე და ათასობით ჩემისთანა მჭედელმა, თუ ზეინკალმა სა-
მუშაოს შემდეგ თავი ლოგინში წავრგეთ. „ნიანგი“ ვიღამ იკითხოს?
- რაკი „ნიანგის“ მკითხველი ბრძანებულხართ, იმასაც გკითხავთ,
ხუმრობა გიყვართ თუ არა?
- ძალიან. მეცოდება კაცი, ვისაც ხუმრობა არ შეუძლია!
- თქვენ 50 წელიწადია ურო ხელიდან არ გაგიგდიათ, თუ გიანგა-
რიშაოთ, რამდენი რკინა გამოგიჭედიათ ამ ხნის მანძილზე?
- არა, არ მიანგარიშაო. ეს რომ იანგარიშოს კაცმა, უნდა აწონოს
პირველი ხუთწლედან დღემდე აქ შეკეთებული ვაკონები, ორთქმავ-
ლები და მიღებული ჯამიდან გამოვიდეს ჩემი გამოჭედილი დეტალების
წონა.
- მე მგონია, არაფერი გამოვა.
- ვნახოთ, მეორედ რომ მოხვალთ. შეიძლება ზუსტი ციფრი დაგახვედ-
როთ, ახლა კი იმას გეტყვით, რომ ამ ორმოცდაათ წელიწადში რამდენი-
მე ათასი ტონა მექენება გამოჭედილი...
- კარგა ხანია თქვენ პენსიაზე ხართ და მაინც მუშაობთ, ბოლოს
და ბოლოს, როდის გახვალთ წამდვილ პენსიაზე?
- ვფიქრობდი, 50 წელიწადი მიმუშავია. ახლა დავისვენებ-მეთქი.

თქვენც არ მომიკვდეთ. ორი დღე ვერ გავძელი შინ. იქნებ არც კი და-
მიჯვროთ, ავადაც კი გავხდი კაცო! ავადმყოფობას ისევე მჭედლობა მი-
რჩევინა-მეთქი. ლაპარაკი მაინცდამაინც არ მეხერხება, თორემ უარე-
სებსაც გეტყვოდით. აი ჩაქუჩა და უროს რომ ვხმარობ, ისე სიტყვა რომ
მემორჩილებოდეს...

- თქვენ ცნობილი კაცი ბრძანდებით მთელს რესპუბლიკაში. იმდე-
ნი ჯილდო და წოდება გაქვთ, ალბათ, ზოგჯერ თქვენ თვითონვე გი-
რევით: ხართ სოციალისტური შრომის გმირი, ორგზის ლენინის ორდე-
ნოსანი, პარტიის XIX ყრილობის დელეგატი, საქართველოს სსრ მრეწ-
ველობის დამსახურებული მუშაკი, პარტიის თბილისის საქალაქო კომი-
ტეტის წევრი. ხომ არაფერი გამომჩა?
- კი. მე თბილისის საპატიო მოქალაქეც ვარ. შარშან თბილის-ქა-
ლაქობაზე მომანიჭეს ეს წოდება. ვენაცვალე მე იმ ზეიმის მომწყობსა!
- ქარხანაში რომ მოდიოდით, ხომ არ ფიქრობდით წინსვლაზე, და-
წინაურებაზე, თანამდებობაზე?
- მეტი დანიანაურება და წინსვლა რაღა გინდათ?! თანამდებობაზე
კი არასოდეს მიფიქრია მე მჭედელი ვიყავი, მჭედელი ვარ, და თუ ღმე-
რთმა დამაცალა, მჭედლად დავრჩები!
- ამას წინათ კი, ალბათ, გახსოვთ, რანაირი იუბილე მომიწყვეს ფილა-
რმონის დიდ დარბაზში!.. მართალია, „ნიანგის“ კორესპონდენტს ვესა-
უბრებო, მაგრამ, როგორც ხედავთ, ცრემლს მაინც ვერა ვმაღავ. რად
უნდა დავმალო? ეს ცრემლი ათას, ათი ათას სიხარულს აღემატება! მუ-
შაკაცის ამაზე მეტი დაფასება რაღა იქნება?!
- მადლობელი ვარ ყველასი, ვინც ეს დღე მომილოცა. მადლობელი ვარ
პარტიისა და ხალხის, რესპუბლიკის ხელმძღვანელობისა!
- ათი ხუთწლელი ხომ პირნათლად გაისტუმრეთ?! აწი რას აპი-
რებთ?
- ვიცე, რაც უნდა გეთქვით თქვენ: მართალია, 70 წლისა ვარ, მაგ-
რამ მეთერთმეტე ხუთწლედს მაინც დავკეცამ!.. მერე კი ვნახოთ. მეთე-
რთმეტეს ხომ მეთორმეტეც უნდა მოჰყვეს?!

დედოსტატს ესაუბრა იპერი ტაბიძე.

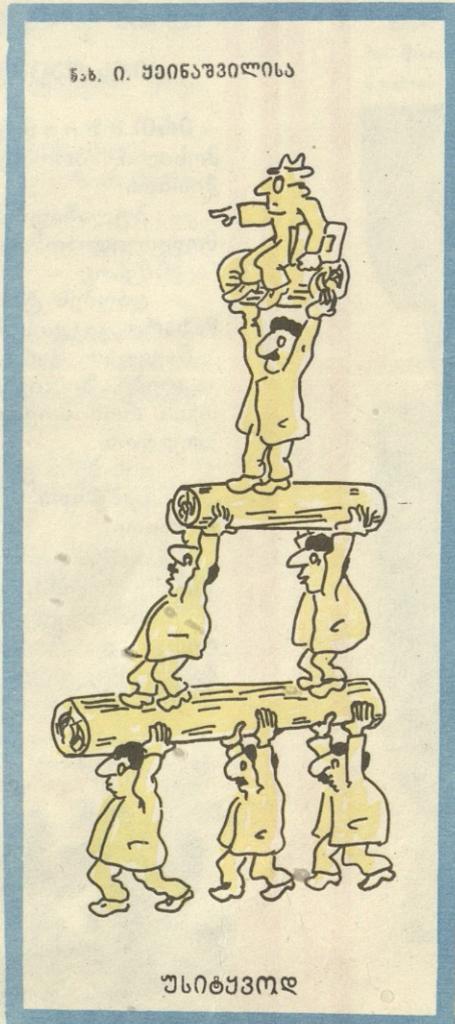
თურდოს ხეობის წყალს აბინძურებენ.
ამაზე დუმს რაიონის ხელმძღვანელობა,
დუმს სოფლის აქტივიცი!.. როდემდის?!

ძეგლთა დაცვის მთავარი სამმართველოს რესპუბლიკურმა ინსპექციამ,
როგორც იქნა, საწადელს მიაღწია
თითქოს: გაზაფხულზე საქონელი ჩამო-
აშორეს ციხეს, ზედმეტი მინაშენებიც
წაწილობრივ მოანგარიეს, გერიგორიაც
სანახევროდ გაასუფთავეს, მცველიც
მიუჩინეს, მაგრამ... მაისის შუა რიცხ-
ვებიდან საქონელი კვლავ ესტუმრა
ციხეს საზაფხულო სააგარაკოდ და ისევ
დაიწყო ძველი ისტორია!..

საინტერესოა, როგორ ითმენენ ასეთ
მდგომარეობას ფშაველისა და რუის-
პირის სახალხო დეპუტატების სასოფლო
საბჭოების აღმასრულებელი კომიტეტებ-
ის თავმჯდომარეები, რომლებიც საქა-
რთველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს 1975
წლის 9 იანვრის № 13 დადგენილებით
უშუალოდ არიან პასუხისმგებელნი
ძეგლების მოვლა-დაცვისათვის?! რა-
გომ დუმან ამ ბარბაროსული საქციე-
ლის მაყურებელნი და ხმას არ იმაღ-
ლებენ ასეთი უმსგავსოების აღსაკვე-
თად?!

სწორედ ამაზეა ნათქვამი, მგერი
იმდენს ვერას ავნებს, რასცა კაცი თავ-
სა ივნებს!

ივანე ჯავახიშვილი,
ძეგლთა დაცვის რესპუბლიკური ინს-
პექციის უფროსი.

ამისხნათ იქნებ!..

- მოქალაქენო, თქვენ მოგმართავთ, ამისხნათ იქნებ:
რა შეიძინა ვინაც თავი მიანდო ფიქრებს?!
- განა არა სჯობს, შენთვის წყნარად რომ იმსახურო,
ზედმეტი ფიქრით თავის ტვინი არ გაიხურო?!
- წაიმუშავე? — რაღას უცდი? — ადექი, წადი,
სუფრას მიუჯექ, შეხვი ღვინო, მიერთვი მწვადი!
- ან, თუ არადა, გამოშანსე ორი ბილეთი,
თუ აღინიშნა ის დღე რამე იუბილეთი!
- მაშინაც გინდა, ნებიერო, ბილეთი ორი,
თუ ჩამოვიდა ვინმე დიდი ვასტროლიორი!..
- ასეც მოვიქცე: მე და თინა, ამას წინაზე,
მესამე რიგში ვნებიერობდით ზოგის ჯინაზე!
- სცენაზე იყო ვიღაც ლექსო, გვარად ფრინდლისი,
დაპაკუნობდა მოკლე შარვლით, სიცილ-ხითხითით.
- რაზე უკრავდნენ ტაშს, მე მაინც ვერა გავიგე!
ნუ გამაგიჟებ, გეკედრები, არსთა გამრიგე!
- ამაზე კიდევ აღარაფერს იტყოდა კაცი,
თუ საგასტროლოდ აღარავინ ჩამოვა აწი!
- თუკი ჩამოვლენ და ბილეთის გაჭირდა შოვნა,
ფილარმონიის ღირექტორთან მექნება თხოვნა:
- ხომ მაინც მოვალ, ხომ ვიქნები დარბაზში აქ მე,
ჯანდაბას, სხვებმა იხითხითონ, სხვებმა იცინონ,
- მე ფართო, რბილი სავარძელი ჩამიდგით სადმე,
რომ ერთი მაგრაღ, ეშხიანად გამოვიძინო!

ლერი ჩანტლაკი

ზღაპრულია საქართველო — მშობით, ზღვიებით, ჩვილებით: სილამაზით, სინაკივით, — სამოთხეს რომ ვეგებნებით, შუცა სხვიით დაქარვებით, შიწა — საფეხ ბარაბით, მისხსსაფე სოფლითა და მოქალაქე ქალაქითა! მკაცრადღე კი არასდრ არის შიწი, თულის დაფურცლები, ხაზისა — მუდამ შერამდობ და ხაზისა — მუდამ დაუღლილი ვერძობითად და ვაშენებლით, ვერ ვაკლდობ ვერას მტერთ, უვლია ვიღურ ცოზე დავდებით, უვარ მთაზე — მონაქრობ რაც შეგვიძლია, აქვე ვშენობით, განა სადმე უკავიათა! ბევრ შერეხვებს შუკავიც შერებს: „რაღომ ყარებ ავითა?!“ მაისც ბევრი კოშკით და ტაძრითა შერეხვებულად სახლებიც არ დავტოვავ დიდებულმა შერეხვებულმა თუცა დამე უტებითა: — შიხაზე და ააწუნეს, ძვირფას ფრეციებს და ჩუქურთმებს მათი გვიარც არ აშვეენებს იმ დიდებულ წინაპრების მოვინება დაჯვარება, სახლებიც დაჯვარება, სახლებიც დაჯვარება.

მონასტრის ბაღში შევიდით, ვარდითი დაფარულიყო, შრავლი ვნახეთ — საფლავზე შეკვდილი მართალიყო, თვითონ მონასტრის შერეხვების სახელიც დაქარვულიყო, თვლია ცრემლებით ავავციო — სადა ხარ, ჩემო სულიყო?!, დიდ ბარაკონზე ავიდით, კლდეზე რომ გააასულიყო, ხახვა, ანავებს არა შავს, ასე გავიდა, სულ იყო, მხოლოდ შერეხვების სახელი უკავიალად მიფარულიყო, დაჯილდოვდა და ვერძედით: სადა ხარ, ჩემო სულიყო?!, ვიპოვეთ, რასაც ვეძებდით, თურმე არ დაქარვულიყო, კლდეზე დანახა ჩუქურთმის ტუშით ვერც — „სუ უო კო“!, სულიცა შუღლი აქა, ალფერის, ფერად ზღვიების ზღვისის, „აააააა პლიტის მთარა“! — მერა, — დღესაც უდრისო“, რა გაიხსენებ სანახავს, ბოლოში ექვამდე ვიხსენებ, გელაოში შიშველ ანკელიოს ზედ მიახატეს ცინებისა, სვეტიცხოველზე მიჩანას, (ღამის ატირებდა ვინაია) — „...აქ საიყოფო ვიყოთი ღერი, ქითოთი, ვინაია“, რვა საუბურის ფლაქონებს სულ სულ ამოწმავდეს, ვინავე გვირგვინ ტაძარში შერეხვებითა შვედნენ შვეადებსა, იცხვრებან ფრესებით დანით დახარბული თაფლითა, მისხვად და სისხლი გვიღვრავ მხანახელ-მღაღანელთა კვალითა მტრის ურისოსავან დაჯვარება, ზე კალთა გადაავარება, ნარეთლამ და იეთათიმ, ნიკარქინდამ და ხახვლანა, გორი, ღრუბლებში აჭრილი, მოკავდა ფლავანასა, დღესაც მტრის სისხლი ავხია ნახტობის-გაღავანასა! მერე რა? — მტერზე შერეხვითს ახლა მოყარე დღაატობს, ბაკრაიის ციხის ნანგრევით თვლია ააგო ლალაკომ!, დაშინების ციხე-კოშტებით ყარბი ხახლები აშენეს, იორი ათას წლის ჩუქურთმის „ფრულთს“ გარეშე აშვეენებს!.

ჩვენი მამულის დიდება უნდა ვახსენოთ რიდიოთ, — დიდი დავითის საფლავი, დიდი თამარის ხიდი! მუშვიდე ცაში ასული, მკერდზე რომ სინდებს იხვევს, ერკვეს ეკლესიებში, ვარტავ ვარტავსლის ციხე! მსოფლიოს საფრეხება (რიდო ვაშინო ზღაპრის!) ჩვენმა პეტრემ ააგო, ჩვენმა შიშველითა პასაშ ჩვენ გაუფრთხილდით მარცა, რაც გულში შუქად ვიძღვს — მანა-პანათა ნაშუგებ ძაძრებს, ციხეებს, ხიდებს!

მასტანგა გომრულაშვილი

ლთისინიარი აპვი

მუხრანის ვაკის ერთ დიდ სოფელში ორასწლიანი კაკალი მოჩრებს მხოლოდ იმტრზე, რომ თურმე კოლმეურნეობის განტროვის ფანჯარას სინაწილად ავღვლებს! ნაველი, ვინაზე აწვრილია, შორიხალთ კაკლის დიდი ძირეკე ჩანდა, კანტორაში არავინ იყო, ერთ 12-13 წლის ბიჭს ვკითხეთ: — კაკალი სადღაა-მეთქი? — ნარეკვეკვის ნაპირზე გლია, იქ გაითრიესო. ნაწომეკა, ვინაზეთ, შესწარინიანი კოვრითა მირი ყოფილა, ზრბრზე ნახანა-თილარები აწიდა ვეკიხზე, მიასასუხეს: — ჩვენი მოხუცები წინინად ხედ თვლიდნენ და სასწილბებს ანთვადნებო, მოჭრილი ხეს სურათები გადავღეულ. ამასობაზე ჩემს ირგვლე უკვე მრავლად ხალხი შერეხვითყო: ბავშვები, ქალები, რამდენიმე ვაჟსაც, ილიც მოხუცმა ქალმა გაარღვია წრე. მანქნეთ ვე ღვათისინიარი კაკლი, კინც ჩვეს კაკლს დავიძიებავა. ცხედად, ხელში ცელის საწიელი უჭირა: — ძლიანს არა ვნახე ქრისტიანი კაცენი იმ, შვილი, ამ სასწილბეს შერს სახლებზე დანებებო!... ამ დროს წინ ნაწომეკა ერთი ახალ-მოსული. — სწორედ მაგტრომ მოვჭვრით, რელიგიური ცრუმორწმუნეობა უნდა მოგვცხპო! გამეცინა, მეურნეობის დირექტორი აღმინდა, შემდეგ გავიხე — საკმაოდ ყოჩაღი ღამეკაცი. დამიხარდა, ხუთას კაკლს დავერგეთ.

უნდა ნავიდე, ვინახო. მისს დახვეული კაკლები ერთი მზიან დღეს ჩემთან დღანელ-მოხფსორი მოვიდა და მიითხრა: — ბულაშაურლი 200 კაკლის ხე მოუღვრეჯიათ! — ?? — დღესვე ტრაქტორები და უზარმაზარი ხეები მიჩს დის დასცეს! ნაველით, შიშველით, ძირს დაუციათ კაკლები, მოჭრილი მირი, თვალსათვის რომ მოფერებინათ, ხეები გა-ღვდელით. ვინ ჰქნის, ვინ?!

მისს დახვეული კაკლები

— საბჭოთა მეურნეობის დირექტორიყო. მრავალი სურათი გადავიღე, გაუფრეხვებე ხელმძღვანელობას, გამოვიყო, კომისია. ავედით მეურნეობაში, დირექციად რაიონის ხელმძღვანელო-ზაც იქცა: თავი გახსობრილი მამულ-ბივით უჭირავთ. ვინაზე უნდა ვაგაწვებით და მიტომ დავწილოყ: !

ნიკოქ მქცხომეული

„შინა და გარეშე მონებარის რეპუზილიან“

— განა კაკალზე უკეთეს რას გაავნებთ? — „ნადიანი“ გვექვს, ვინახი გაავნებთ? — ის ხომ არ დეფუღალიბით, ერთი გააფუჭეთ და მეორე გააკეთებო? — თქვენ რატო ვერც ირნიოლად ლაპარაკობთ, იმისი არ იყოს, უჩვენილ ყოფილხართ, სურათები გადავღეთ! — მეუბნება რაიონის მუშაკი. გამეცინა მხოლოდ. ის საკითხი მიჩსიტრთა საბჭომ გადავწილა, დანინავეც სასაინად სსსრ-ული დავიყო და ვწავალი, მეურნეობა-სა ათასი მირი კაკლი დავურგეთ. ყრდეს მეურნეობის ირგვლე, დარდეს დაუზღვრავადიყო, კაკლები იზრდებიან, ორასი წლის შემდეგ, ირდესაც ესენი იმ დასული კაკლების ოდენით გაზდებიან, არ ვიცი, ვინახე თუ არა. მაღალი კი მინდა, სხვამ მაინც ნახის!

ამისათვის გაისარჯა!

მცხეთის გზას რომ ახალი ტმა ვერება, ნარეკვეკვის მდინარეთინ, იქ გზის გაფართოება დაიწეს, გზის მარას 20-25 წლის ვეცხვები იდგა არც ავიცი, არც ატევეს და ამ ფოქების შრა დაინციე მალე ძირს დას-ცეს თხუთმეტი მშენიერი ხს. ავედით მცხეთის ჰამაკსომში, ვინახე თამფრედომორე გაწიხარდა, ყოფილი ჩემს სტუდენტზე აღმინდა აუღუსენი. — მაცხეთისფს ვინაწარეთ? ოციოდე ხისითვის უნდა შეწუხდეთ ამოდენა კაცი? — არ ვიცი, რას გულისხმობდა „ამოდენაში“, ჩემს ტანს, თუ სხვა რამეცა-ცა: ცეცხლი მომღებ და ცელა ვეთხარი: — შხამად შეგერგოს ის ხუთინი, რომელიც სტუდენტობის დროს დამწერეთ-მეთქი! და ნაშოუდექი. დანარჩენი ფოქები გადარწინე მხოლოდ სხვა გზით.

რას უსურავს მთავრობა?!

სოფალ იკოეთის თავზე შესანიშნავი მუხა იდგა — მელისციელი, მრავალ ნელითა მომწრე ტრეტებამოლი, ლამაზგაფრიალი, როდესაც წითელ საყვარს მიუცხობლდებოდი, უმჯველად გადმა გათხდილო, იდგა ხარ თუ არა? — გულში ვაითხავი: „ვარ, აქა ვარო!“ — მიასასუხედა, ერთხელ სახტად დავერი, მუხა ვე-

ლარ დავინახე, ძირს ეგლო გულგა-მონებარი.

ჩამოვლი სოფელში, მალაზის წინ ხალხი იდგა, საუბრობდნენ, ყყყინებდნენ. — რას ეწროვით მუხას, რაზე გა-მოუწიეთ გული? — უცხად ვეცლა გათმედა. — შენ სადაერი ხარ? — შე ხელოვარიული ვარ. გული შესტკევა და... — მამა, მამა, — ჩაერიდა უზბად მცირე. — რას უყურებს მთავრობამ? — შენ მუხისთვის ვერ მოგიგე-ლია და... ხმა აღარავინ ამოილი. გაზაფხულზე იქ თხუთმეტი მუხა დარგეს; ზოლზე მშობავდეს. ახლაც გაიხედავდებოდა იმ მუხებს და ვეცლე ვკითხობ: — იზრდები თუ არა, მუხებო? — იზრდებიან.

მე რომ გავფაღვი იმთ, ავღვილდ არ მავინარავლი!

გინანაქთო მქაქო მ. მწერდა: „ხეზე ხილს აკვირდნენ. იმის მავიგე-ყრა, რომ ცოტა ქვეითი დაინიო, ვენახის ბოლოზე კაკლები დაიხილეთ-ყრა და...“ წერილი მაგდაზე დავედ, ქალაქ-დები გადაფარა და თვალს მიფარა იროდელ თვის შემდეგ ვინახე გულის ზამთარი იდგა. მაინც წავედი, შესანიშნავი ყოფილა ზამთარში საგურამო, წინამძღვრითხიკარი, ნავარდა-ანიკარი...

მავ ულტკარავი ი

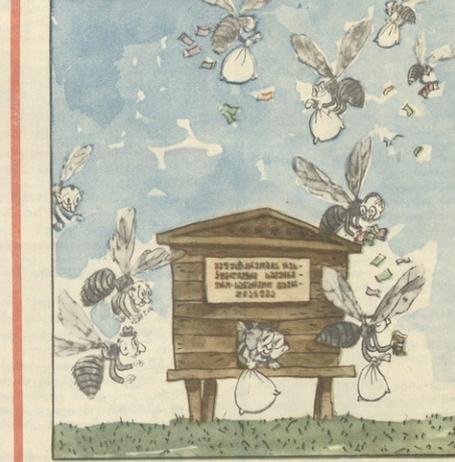
წილისის ჩაიონის სოფელ რაგვხების კლ-ბი მოთავსებულა ყოფილ საქაშიში, სადღე თელ 10 სკამბია. ვთხოვე ვეიქვა, ქალაქელი კაცი ვითხულებს-თქო. მალე ჩამოვიდა შუახნის კაცი. — აი, ის კაცი ვარ, შენ რომ წერილი მისწერე! — შენ რომ მღვდელი ყოფილიყავ, მალე არ მავინარავლი — კობეშეკო-რული შერევასუხა. მალე შეგვადამოვ. მან მითხრა თავისი მართლაც, საკმარისი იყო ხი-ლის ცოტა ქვეითი დანევა და კაკლე-ბი გადარწიბდნენ. გადავიღე სურათები. ბუნების დაცვის კომიტეტმა თთავა საქმის დაბოლოება. ბოლოს შაქრომ განაცხადა, პრე-ტენზიები არა მიქცეს, ევენხის ბოლე-გზის ოსტატებს რეიონის ზადით კარ-და შეუვლიათ.

ილუსტრაციები ჯანაპლ ლოლუსანი

საბოლოო მართობი ქმედებანი ჩა-დნული სოფლის მეურნეობის სამისიონის მედრ-ტეობის ოცნებულერ საშვენიერ-საწამოი გავრ-თიანებდა. აქ დაიტოვეს 90 ათასი მანეთის 125 ტონა შუკარა.

განსაზრებისა

მავ ულტკარავი ი

ბოლოსის ჩაიონის სოფელ რაგვხების კლ-ბი მოთავსებულა ყოფილ საქაშიში, სადღე თელ 10 სკამბია.

მავ ულტკარავი ი

— კლასის ვაშაშაა თქვა, კარსი ქვარავანაზე დანევა-რა და კინი უარა იძენაქო!..

ბალადა ორპირი პორფირზე

უცნაური ვინმეა დირექტორი პორფირი: მელიის ანფასი აქვს, ანგელოზის — პროფილი. ტრიბუნაზე რომ ავა, სიტყვას ამბობს მჭექარეს მისი მწარე სიტყვები ზარებივით რეკავენ: „მეგობრებო, ყველანი დავეხმაროთ ერთმანეთს, რომ არ იყოს ჩვენს გვერდით ყალბისმქნელი, მექრთამე! სინამდვილედ, სიცხადედ რომ ვაქციოთ მიზანი, — გულში დავკრათ ისარი, — ჩვენი მტერი ვინც არი!“ ჩაიმტვრიეს მუშტებით, ლამის, გულისფიცარი. თავს უქნევენ პორფირის, ტაშს უკრავენ პორფირის:

„გმირი არის ნამდვილი პორფირი-ოქროპირი!“ მაგრამ ყველამ არ იცის საქმე დასამალავი, —

სამსახურში უქრთამოდ, რომ არ იღებს არავის! რომ ყოველდღე იჯიბავს ასეხსა და ათასებს,

მხოლოდ თავის მსგავსებს და თავის ჯილაგს აფასებს! არ გეგონოთ ქვანვია! — პურ-მარლის კაცია!

ოქროებად აქცია ბევრი კომბინაცია!

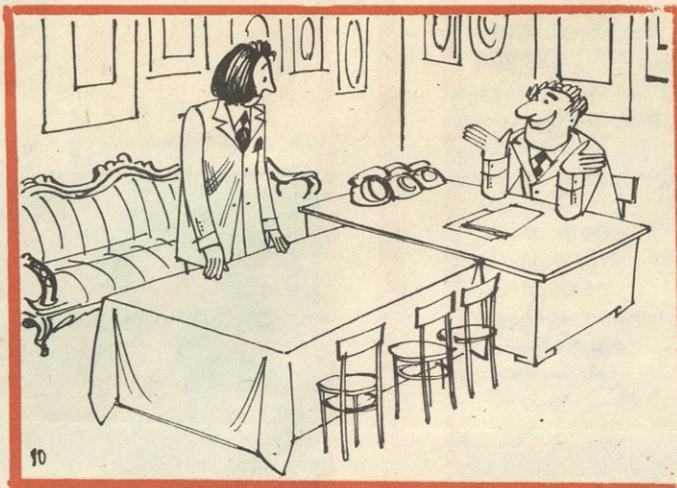
ორი „ვოლგა“ — გარაჟში, ქოთინი — ოქრო მარანში, შტატში — ორი ცოლი და ერთი კიდეც — მარაგში!..

დრო გავიდა... პორფირი, ცბიერი და ორპირი, სასჯელს იხდის დასჯილი, გამხდარი, გაოფლილი!..

არა ფუჭი ლაქლაქით, — კაცი საქმით მონმდება! შევარცხვინოთ, ვინც არცხვენს სიტყვის პატიოსნებას! ფონს ვერ გავა, ყველანი ფხიზლად თუკი ვიქნებით! თავს ნუ ვაბრეყვებინებთ, ლამაზ-ლამაზ სიტყვებით!

თუკი სადმე შეხვდებით ამისთანა პორფირებს, ამხილეთ და სამხილი მთელ ქვეყანას მოჰფინეთ!

ვანტანგ ხარჩილავა

— მსახიობი გახლავართ! თქვენს თეატრში მსურს მუშაობა!
— რა ვინა, განათხალა, ჩვენი თეატრი ერთი აქტიორის თეატრია და ის ერთი უკვე გვყავს!

ჩჩეკა დარიშხვანი-მამაკაცებს

- **გიჟვარდით** სი დე დ რ ი! — იგი ცოლთან გაყრის ყველაზე რეალური საშუალებაა!
- **პატივი** ე ც ი თ სასიამაოროს! — მან, ქალთან ერთად, შეიძლება „ფიგულიც“ გამოგატანოთ!
- **ნუ** ე ნ დ ო ბ ი თ უცნობ ქალს! — იგი, შეიძლება, სრულიად შემთხვევით, თქვენი მეუღლე გახდეს!
- **პირველ** ც ო ლ ს მთლიანად ნუ აჩუქებთ გულს! — რა იცით, იქნებ მეორესთან დაგჭირდეთ!
- **ცოლს** ჩ ა ა ბ ა რ ე თ ხელფასი, რადგან იგი პირდაპირპროპორციულია მასთან ურთიერთობისა!
- **ზოგჯერ** ქ ო რ წ ი ლ ის გადახდას ალიმენტის გადახდა გერჩივით!
- **თუ** ს ი დ ე დ რ ი გწყევლით, გიხაროდეთ! — დედის წყევლა ლოცვაა შვილისთვის!
- **იყავით** ჭ ე ნ ტ ლ მ ე ნ ე ბ ი! — ცოლს საჩუქრებს მარტო დაბადების დღესა და რვა მარტს, ნუ უყიდით!
- **თუ** ც ო ლ მ ა გაგარტყათ, ხელი არ შეუბრუნოთ! — განსოვდეთ, რომ ქალი სუსტი არსებაა!
- **თუ** ც ო ლ ს თქვენი ნება-სურვილით ირთავთ, ყველაფერი თქვენს თავს დააბრალეთ!

ვანო ცინცაძე

— ვინაა მოგიხანეთ სპეციალურად თქვენი თეატრი-სათვის!
— რაგონ განსარჯეთ, გათაყვა?! ჩვენი თეატრისათვის ვინაა ჩვენა ვართ!

ტელეფონით და რეკავს სიზმრად უკვე იცის იასონ რეკავას, ცხაკაიას, კივიძიას ქუჩაზე მცხოვრებს, სამაძულო ომის მეორე ჯგუფის ინვალიდს.

ასეთი სიზმარი ბევრ უტელეფონო კაცს ესიზმრება და ეს არც არაკის უკვირს — ტელეფონის აპარატი თუ არ კიდვას, ვინ ეშმაკი დაგირეკავს?!

არ იფიქროთ, იასონ რეკავას რეკავას ისე, თავისი კაპრიზის კამო გახდომოდეს სანატრელი. მის სახლში, მაგიდაზე, აგერ ერთი წელიწადია, დგას აპარატი, რომელიც საიმედო არხებით არის შეერთებული ქსელთან. და რაკი აპარატი დგას, მას სხვა რა უნდა მოსთხოვო რეკავის გარდა? რეკავაც რეკავას მოითხოვს და სრულიად სამართლიანად (ნუ დაგავიწყდებათ, რომ ექვსი თვის შესატანი წინასწარ აქვს გადახდილი!)

უთვლია თურმე რეკავას, რამდენჯერ მიუძმართავს ცხაკაიას კავშირგაბმულობის კვანძის უფროსისათვის — ხმა ამოაღებინეთ ჩემს ტელეფონსო. ოთხამდე თუ ხუთამდე უთვლია და მერე ანგარიში არეკვია.

თუმცა არ იფიქროთ, კვანძში მთლად ისეთი გულქვა კაცები ისხდნენ, რომ უარით ან უხეშად გამოისტუმროს მომჩივანი. არა, პირიქით, ეფერებიან და პირდებიან — შინ როგორც კი მიხვალ, ტელეფონის წკრიალს გაიგონებო.

ზის ახლა პენსიონერი იასონ რეკავასა და ელოდება დარეკვას.

ნიანვს იმედი აქვს, რომ ცხაკაიას კავშირგაბმულობის შესვეურები, ბოლოს და ბოლოს, დაურეკავენ იასონ რეკავასს, შენი ტელეფონი რეკავსო. ალბათ, დამირეკავენ მეც, მეტს ნულა შეწუხდები, ბატონო, ნიანგო, რეკავასს ტელეფონის აპარატი დადგმიდან ერთი წლისთავზე ალაპარაკდაო.

ირგა ბერბუკს უნდუკი!

(უღლეურის სადღეგრძელო)

ნ.ბ. მ. აბაშიძისა

პითა მომწყინდეს ქება შენი, თვალისა და მანქანის დამყენებლო გამელელ-გამომგლეღისაო, ვილაცის ბუკის დაკვრახე სოფელ ბერბუკს ჩამოსულო ქალაქ გორიდანაო, ჩამოსულო და თავჩაქინდრულად მდგარო ხაშურისაკენ მიმავალ ახალ გზისპირსაო, თავჩაკიდულო სირცხვილითაო, გამგებმა გაიგოს, ახალაშენებულმა რად დაირცხვინე, რის გამოისობითაო. ჰოდა, გაუყვილს გატეხილი სჯობია და შენც უნდა ამოთქვა გულის ვარამიო — ჟანგიანი გქონდა თავკიდური და იმადაც იდექ „ჩაკიდული“.

შე რესტორნად მონათლულო შენაო, მონათლულო და „ჩაკიდულა“ შერქმეულოო. 1978 წლის სექტემბერ-ოქტომბერ-ნოემბერში დაბადებულულო, მერე უდროოდ 1979 წლის 10 აპრილს თავნაცლილო (შენ ჩაგისკედეს ეგ წაცლილი თავიო!) და ამის შემდეგ უთავოდ ჩაკიდულო, მაინც რაღა გაქვს ჩასაკიდი, ბეჩავ „ჩაკიდულო“, თუ თავი აღარ გაბიაო, და მაინც ჩაგვიკიდა, თუ რამ ჩასაკიდი შემოგჩრჩენიაო, ჩაგიქინდრია ჩატეხილი ვიტრინაცაო!

ამბობენ, არ გივარგოდა სიფათი — ესთეტიკაო, გიფრთხოდა მიხო, ესტა, ტეტიკაო. ვინც გაგებდა, რად გაგებდა, რისთვის ლელავდაო, შენი ძველი პავილიონი ისედაც ივარგებდა საფრთხოებელადაო!

დგახარ უდახლ-უსკამ-უბუფეტოდაო! ახ, ნეტავ უდროოდ კარი არ დაგკეტოდაო, ერთხელ მაინც ახლოს მენახეო, ერთი შენს ჭერქვეშაც მემღერა ჩემი „თხა და ვენახიო“. შე მართლა შასყიდულ-„ჩაკიდულ“ და მერე ფეხებზე დაკიდულოო!

ფასადად გქონდა ჟანგიანი პავილიონიო. ვის დაუთმობდი „ნა მილიონო“, მაგრამ წაგაცალეს და მთაში წაიღეს მწყემსებთანაო, იქა დგას, როგორც კიოსკიო. მუშაობს კვირაპარასკეობითაო;

შენ კიდევ დგახარ უთავოდო, უმოგებოდ და უთავნოდო, უთავოდ „ჩაკიდულო“. შე გორის რაიკოოპკავშირისავ, შენაო. მაინც რამ ჩაგიგდო ენაო! (თუმცა ენა ხომ თავს გაჰყვებოდაო?!)

შენ 30, 50 ათასი მანეთიდან დანყე-

ბულოო და მერე ფერჟანგ-ბედმავ-მუშტარგანყვეტილოო!

შე უპროექტ - უარქიტექტორ-უგემოვნოდ აქოხილოო, კოოპკავშირის ნაგროვები კოოპკავშირის ფულითაო, ნათუმან-ნამანეთარ-ნაკოპიკარო, ახლა კი ნანგრევ-ნაკოპიჭნაროო!

სულ ცოტა ხანს იყავ რესტორან-ფუნდუკიო, არ გღირსებია დოლი და დუდუკიო, ვერ დააყენე ახალ გზისპირას ხაშლამის ორთქლიო, ვერ ჩააცივე მაცივარში „ნაბელღავის“ ბოთლიო, ვერ ააშრიალე ოფიციანტის ხალათიო, ვერ გააგრძელე პურის მჭამელთა ადათიო და ვერც ატკაცუნე მანათიო!

შე უღლეურო შენაო. რატომ მაშინვე არა ჰკითხე საკუთარ მიკიტანსაო: „სახელდახელოდ შობილსა დღეებს ვინ მიქვითამსაო?“ რატომ არ ჰკითხე იმ სამინესაო. ვინ გიცებდა თათარიახნის ნვენსაო?

ახლა იდექ და ყლაპე ბუზებო, თუმცა მათაც დაივინყეს შენკენ გუზებო.

გაინძერ, ჟამი გეძახისო, სანამ სულ არ შეუჭამიხარ ჟანგსაო! მიდექ-მიდექი და პატრონსაც მიადექიო, ვინმეს ვინმესთვის გული მოაღბობიო, ეგების გაგხსნან, როგორც საღობიო!

შე უღლეურო, შენაო, შენი დღეგრძელობისა იყოსო, მტერი შენი პავილიონივით დაგიმოსო, ყავლგასულ პავილიონივითაო, მოყვარე გაგიძლიეროსო! იქნებ ლობიოს მჭადიც მოაყოლოსო! ეგების გატყედეს ნავსიო. კიდევ გელირსოს ომბალ-პრასიო!

ოლონდ გავიგო, „ჩაკიდულა“ ისევ ხარობსო, ვიტყვი, ღმერთმა ყველაფერი ჩეშვიდობაში მოახმაროსო!

შე ჩემდათავად არ დაგრჩები ვალშიო — შენს ჭერქვეშ ვიმღერ „თხას და ვენახს“ ახლო მომავალშიო!

პავილიონის ტიპის რესტორან „ჩაკიდულის“ ნანგრევთან ნიანგის მიერ წარმოთქმული სადღეგრძელო მოისმინეს და ჩაინერეს.

მარიკა გველესიანმა და ელგუჯა მერაბიშვილმა.

სამსახურში დაგვიანებისათვის პატივს მითხოვ და...

უფლება მთელი დღე იწინავდა

იხით თუარა თქვენ...

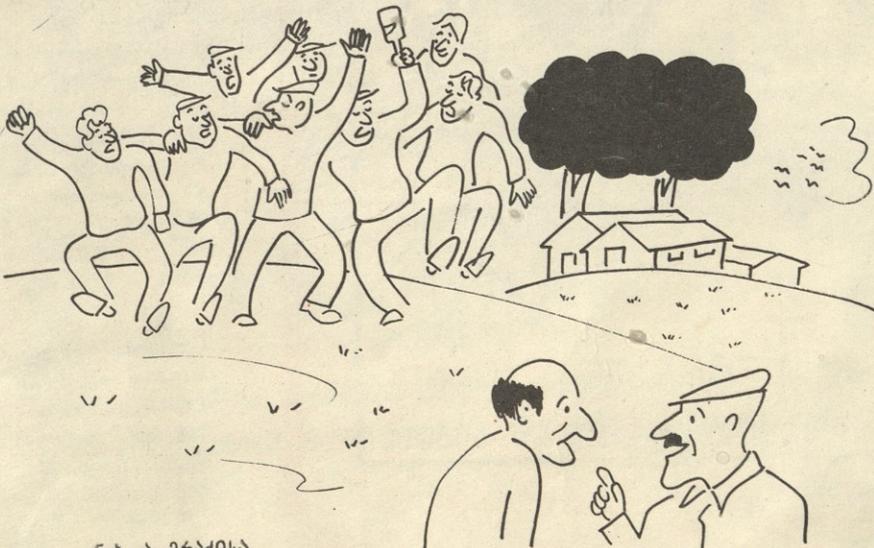
რომ საჩხერის რაიონის სოფელ ჩიხას მცხოვრებნი ჩიხაში მოექცნენ: გაზაფხულის წვიმების დროს მთებიდან მოვარდნილმა წყალმა ის ხიდი წაიღო, რომლითაც რაიონის ცენტრს უკავშირდებოდნენ. ჩიხაში მოქცეული ჩიხელები ხიდის აღდგენასაც ითხოვენ, გზის შეკეთებასაც და ავტობუსის დანიშვნასაც?

რომ გურჯაანის რაიონის სოფელ ზეგანის ახალგაზრდობა „ნიანგს“ სთხოვს დახმარებას კინოს შენობის აგებაში?

რომ ქარელიდან რედაქციას ეკითხებიან, როდის დამთავრდება აგარა — აბისის გზის 9 კილომეტრიან მონაკვეთზე ასფალტის დაგება, თუ 5 წლის განმავლობაში ამ გზის მხოლოდ ორი მესამედია გაკეთებული? (მხედველობაში უნდა მივიღოთ ისიც, რომ 5 წლის წინ გაკეთებული გზა ისევ შესაკეთებელია!)

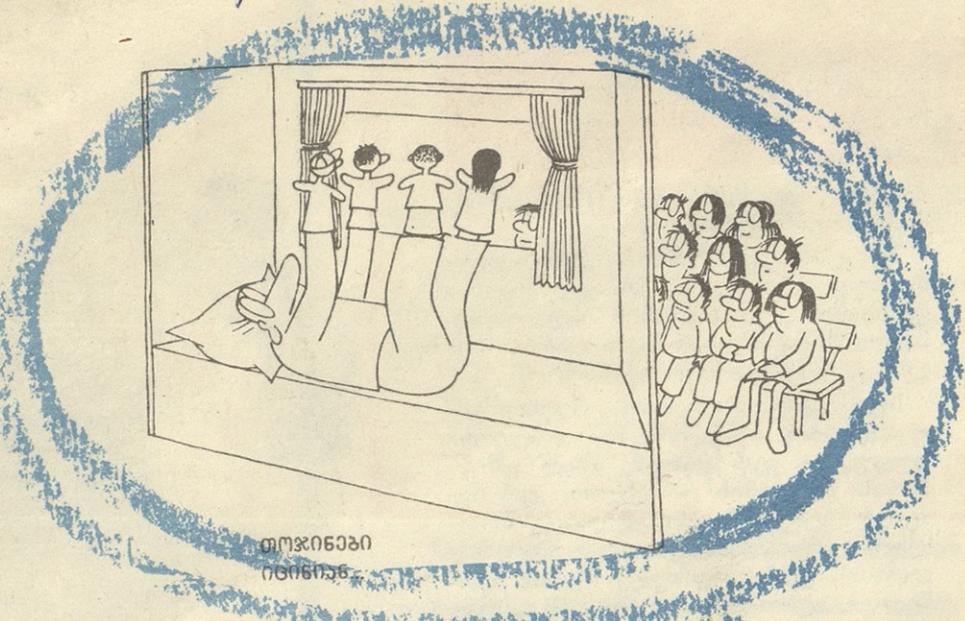
რომ გვერჭკორის რაიონის სოფელ ლეციცხვაიში არის აგურის გამოსანვავი ქურა — კუსტარული ქარხანა, რომელსაც ჰქონდა, მაღალი მილი და ბოლს ცაში უშვებდა. დროთა განმავლობაში გაცვდა მილი, ბოლი პირდაპირ სახლებში შედის, აგურის ქარხანაში კი მილის გასაკეთებლად ვერც თუნუქი უშოვიათ და ვერც აგური?

— ეს არის, კაცო, სოფელი ახალგაზრდობა აღარ დაჩრავ!

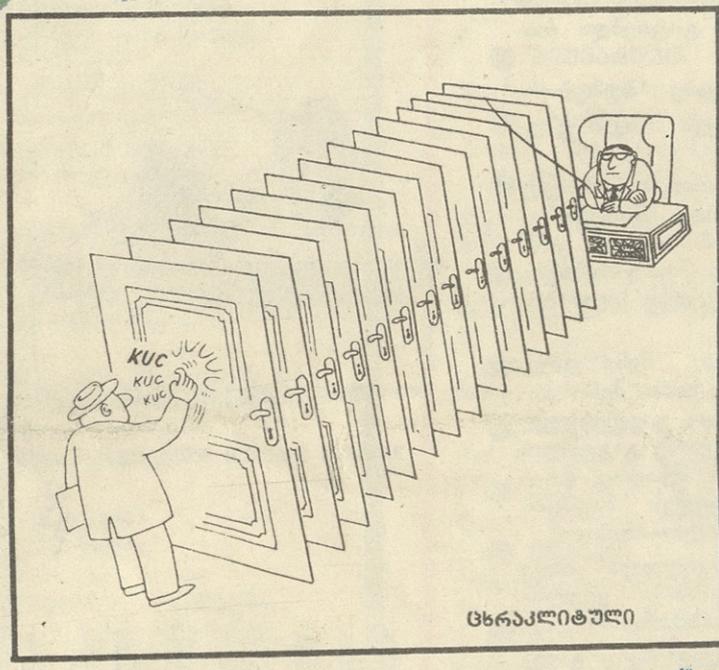
ნ.ბ. ა. პრაბისა

სატირულ-იუმორისტული ყურნალი „პავლიკა“ იუგოსლავიაში, თბილისს დაბობილებულ ქალაქ ლუბლიანაში გამოდის და ფრიად პოპულარულია მკითხველთა შორის. გთავაზობთ რამდენიმე კარიკატურასა და ანექდოტს „პავლიკას“ ერთ-ერთი ნომრიდან.

თოჯინები
იხილნან

ანექდოტები

ცხრაკლიტული

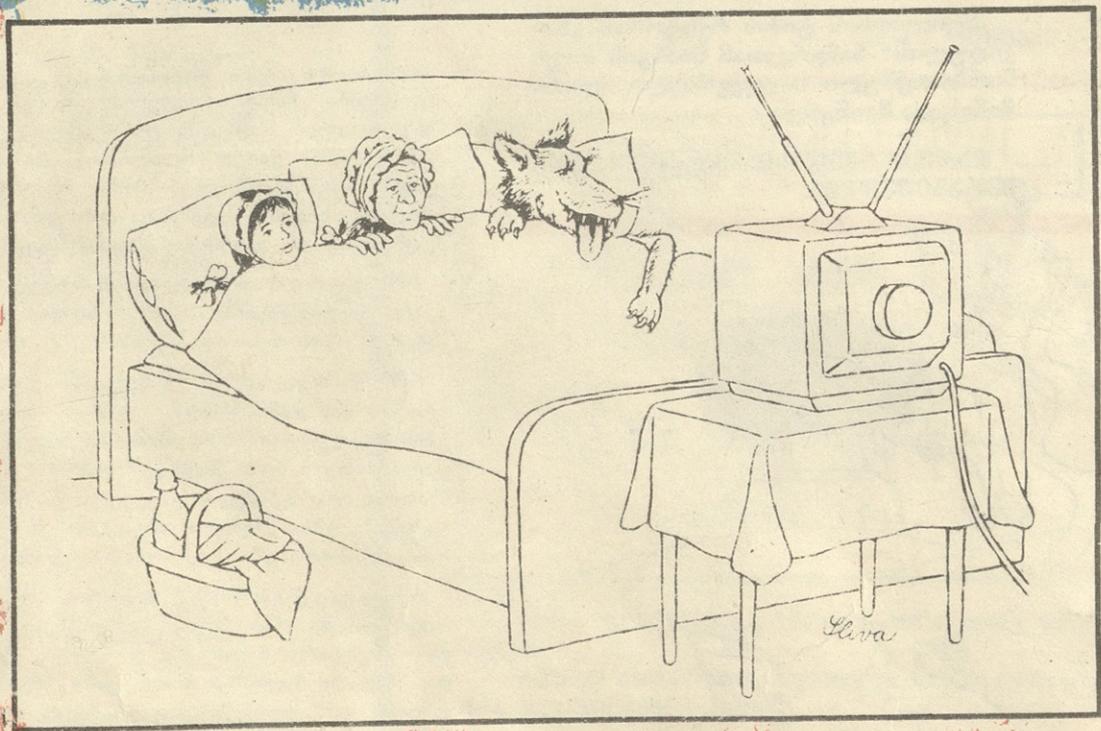
ქალი რეკავს იარაღის მაღაზიაში:

— გუშინ რომ თქვენთან რევოლვერი ვიყიდე, უნდა დავაბრუნო: ეს-ეს არის, დამირეკეს, ჩემი მეუღლე ავარიაში მოყოლილა და გარდაცვლილა.

— თაში ხად მქონდა, პარიზში წაყვანას რომ გპირდებოდი?!
— ჩემს მკერდზე, ძვირფასო!..

თანამშრომელი: შეგიძლიათ, მშვიდად წაბრძანდეთ შვებულებაში! — უთქვენობას აქაურობას არ დავატყობთ!
დირექტორი: მაგისი მეშინია სწორედ!

სტუმარი (მასპინძელს): კიშკარზე რომ წაგიწერიათ, ეზოში ავი ძაღლიაო, თქვენი შვილები დაგავიწყდათ?!

მე — ნითელაჟდა
გავინა, გგელი და
ქილისაირული

მთავარი რედაქტორი
ზაურ გოლძეაძე

საკრედიტო
კოლეგია:

ზაზუა ამირაჯიბი
ნოზადი ბარტაია
გორის გურგულია
ნოდარ დუმბაძე
რევაზ თვარაძე
ჯემალ ლოლუა
ნოდარ გალაგონია
(მხატვარი-რედაქტორი)
ბაშან სისხარულიძე
(პასუხისმგებელი მდივანი)
ალექსანდრე სამსონიძე
გიგლა ფირცხალავა
ჯანსუღ ჩარაპიანი
თამაზ წიგვიძაძე
ვაჟა ზანიშვილი
(მთავარი რედ. მოადგილე)
ნაფი ჯუსსიძე

ტექნიკური რედაქტორი
მიხეილ კუხალაშვილი

გადაცვა სასაწყობად
5/VIII 80 წ.
ხელმოწერილია დასაბეჭდად
5/IX 80 წ.
ქალაქის ზომა 70x108 1/2
ფორმატივი ნახევრი
ფურცელი 2
სააღრიცხვო-საგამომცემლო
თაბახი 1,7

საქართველოს კპ ცკ-ის
გამომცემლობა,
ლენინის ქ. № 14,
შეკვეთა № 2210. უე 00697.
ბირაჟი 150.950
ყურნალი გამოდის
თვეში ორჯერ.
რედაქციაში შემოსული
მასალები ავტორებს
არ უბრუნდებათ.

ჩვენი მისამართი:
380008, თბილისი-8, რუსთაველის
პროსპექტი, № 42.
ტელეფონები: მთავარი
რედაქტორის — 93-62-04, მთ.
რედ. მოადგილის — 93-19-42,
პ/მგ მდივნის — 93-10-78, მხატვარი-რედაქტორის — 99-02-38,
განყოფილება გამგებების —
93-49-32, რედაქტორ-ლიტმუშაკების —
99-02-38, მდივანი-მეგან-
ქანის — 99-76-69.

Сатирико-юмористический
журнал «НИАНГИ»
(На грузинском языке)
Тбилиси, пр. Руставели № 42.
Издательство ЦК КП Грузии
Типография Издательства ЦК
КП Грузии, Тбилиси, ул. Ле-
нина № 14.

